

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
(ПОМІЧНИК УЧИТЕЛЯ)**

Івано-Франківськ

2017

Програма навчальної практики (помічник учителя) : [навчальне видання для студентів 3-го курсу спеціальностей 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), 035 Філологія (Мова і література (англійська))] / Розробник: І.М. Романишин. – Івано-Франківськ : Бойчук А.Б., 2017. – 34 с.

Рецензенти:

Яців С.О. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Гембарук А.С. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Програма навчальної практики розроблена з метою організації та забезпечення процесу набуття студентами практичних умінь і навичок роботи помічником учителя англійської мови в загальноосвітніх навчальних закладах. Вона містить методичні рекомендації щодо діяльності усіх учасників практики (студентів-практикантів, керівників-методистів практики від навчального підрозділу, керівників практики від навчального закладу та бази практики, вчителів-наставників), перелік індивідуальних завдань помічника вчителя, завдання для спостереження за навчальним процесом, інформацію про форми та методи контролю, порядок звітування про результати практики та критерії її оцінювання, а також перелік рекомендованої літератури, самостійне опрацювання якої студентами уможливить успішну реалізацію програми.

Програма затверджена на засіданні кафедри англійської філології (протокол від 25 жовтня 2017 р. №3).

Рекомендовано до друку вченою радою факультету іноземних мов Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол від 27 жовтня 2017 року №1).

ВСТУП

Відповідно до навчального плану навчальну практику (помічник учителя) проходять студенти 3-го курсу спеціальностей 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), 035 Філологія (Мова і література (англійська)), які є учасниками спільного проекту Міністерства освіти і науки України та Британської Ради в Україні «Шкільний вчитель нового покоління». Практика відбувається упродовж навчального року в загальноосвітніх навчальних закладах I-III ступенів, які визначені базами практики відповідно до Угоди про співпрацю між ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Департаментом освіти та науки Івано-Франківської міської ради.

Схематичний опис навчальної практики подано в Додатку А.

Мета і завдання практики

Мета практики – надати студентам можливість брати участь в організації та проведенні уроків, здійснювати планування уроків, викладати їх фрагменти, спостерігати за роботою досвідчених учителів і пов'язати набутий досвід з навчальним матеріалом другого року вивчення курсу методики.

Завдання практики:

- оволодіти навичками планування уроків і викладання їх фрагментів;
- отримати нові знання, уміння і навички при виконанні конкретних практичних завдань із спостереження за навчальним процесом, що відповідають змісту Модулів 3 і 4 Програми з методики навчання англійської мови;
- поглибити знання, уміння і навички при виконанні індивідуальних завдань помічника вчителя;
- сформувані вміння аналізувати окремі аспекти власної роботи як помічника вчителя та робити узагальнення.

Основними обов'язками студентів є:

- Відвідувати базу практики відповідно до розкладу навчальної практики;
- Надавати посильну допомогу вчителям англійської мови;
- Займатися плануванням і викладанням фрагментів уроків;
- Вести спостереження за діяльністю вчителя та учнів на уроках англійської мови, виконуючи практичні завдання;
- Брати активну участь в обговоренні результатів спостереження під час занять з методики навчання;
- Виконувати індивідуальні завдання;
- Опрацювати рекомендовану літературу;
- Звітувати про хід практики та її результати;
- Дотримуватися правил техніки безпеки, внутрішнього розпорядку бази практики, етики взаємовідносин між учасниками практики;
- Подати відгук про практику.

Керівник-методист практики від навчального підрозділу повинен:

- Ознайомити студентів з розкладом навчальної практики;
- Ознайомити студентів із завданнями для спостереження за навчальним процесом і зразками індивідуальних завдань;
- Супроводжувати студентів під час відвідання ними уроків, інших запланованих заходів;
- Надавати студентам організаційну та методичну допомогу до та після уроків;
- Вести контроль за веденням щоденника з практики;
- Перевірити та оцінити підсумковий звіт про виконання студентом програми навчальної практики.

Керівник практики від навчального підрозділу повинен:

- Організувати навчальну практику (розподілити студентів за базами практики відповідно до наказу ректора, провести настановну конференцію);
- Ознайомити студентів, керівників-методистів від навчального підрозділу та баз практики з програмою практики, специфікою її проходження;
- Затвердити підсумковий звіт про виконання студентом програми навчальної практики;
- Виставити підсумкову оцінку з практики відповідно до розроблених критеріїв;
- Підвести підсумки практики на нараді з підведення підсумків практики;
- Відзвітувати про результати практики керівнику практики навчального закладу.

Керівник-методист від бази практики повинен:

- Ознайомити студентів із специфікою роботи навчального закладу;
- Провести інструктаж з техніки безпеки;
- Розподілити студентів за менторами (вчителями англійської мови) відповідно до розкладу практики;
- Організувати та провести ознайомлювальні екскурсії на базі практики;
- Здійснювати контроль за веденням щоденника з практики;
- Затвердити підсумковий звіт про виконання студентом програми навчальної практики.

Ментор повинен:

- Сприяти студентам у налагодженні контакту з учнями;
- Ознайомити студентів з навчальною програмою з англійської мови та тематичним планом відповідно до року навчання;
- Допомогати студентам з плануванням фрагментів уроків;

- Забезпечити студентів необхідними навчальними та допоміжними засобами для викладання ними фрагментів уроків;
- Обговорювати зі студентами результати їх викладання;
- Сприяти студентам у виконанні практичних завдань спостереження за навчальним процесом;
- Забезпечити студентів індивідуальними завданнями;
- Подати звіт про виконання студентом програми навчальної практики.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Під час навчальної практики упродовж 5-6-го семестрів студенти надають посильну допомогу вчителям англійської мови в організації та проведенні уроків, здійснюють планування уроків і викладають їх фрагменти, а також виконують конкретні практичні та індивідуальні завдання, які покликані поглибити розуміння раніше вивченого на практичних заняттях навчального матеріалу, який міститься у Модулях 3 і 4 Програми з методики навчання англійської мови. Практичні завдання запозичені /адаптовані з цієї програми, яка була укладена в рамках спільного проекту Британської Ради в Україні та Міністерства освіти і науки України «Шкільний вчитель нового покоління».

Таблиця 1. Завдання для спостереження за навчальним процесом

№ п/п	Назва завдання	Розділ модуля	Модуль Програми з МНАМ
1	Серія завдань на аудіювання	3.1 Навчання аудіюванню	3. Підготовка до вчителювання 2
2	Серія завдань на усне мовлення	3.2 Навчання усному мовленню	
3	Серія завдань на читання	3.3 Навчання читанню	
4	Серія завдань на писемне мовлення	3.4 Навчання писемному мовленню	
5	Інтеграція макроумінь	3.1 – 3.4	
6	Планування уроку	4.1 Планування вчителювання	4. Підготовка до вчителювання 3
7	Матеріали уроку	4.2 робота з матеріалами	
8	Прийоми коректування помилок	4.3 Аналіз помилок і робота над помилками	
9	Оцінювання успішності учнів	4.4 Тестування та оцінювання	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ

Module 3 Preparing to Teach 2 Unit 3.1 Language Skills – Teaching Listening

Завдання 1: Sequence of activities with the focus on listening

Observe at least 3 lessons focusing on the sequence of listening activities. In Table 1, note down what teachers and learners do, type of interaction, duration of activities and their purposes.

Summarise your observations in Table 2.

Table 1

Time	What the teacher does	What the learners do	Interaction	Purpose

Table 2

Observation summary

Observations	✓
1. Purposes of listening:	
• listening for gist	
• listening for detail/intensive listening	
• listening for specific information	
2. Learning strategies:	
• top-down	
• bottom-up	
• metacognitive	
Listening materials used by the teacher	
• audio	

• video	
• podcasts	
• internet-derived materials	
Questions	
1. What problems in listening did learners have?	
2. What were the ways of solving the problems?	
3. What ways of assessing learners' listening skills and giving feedback did the teacher use?	
4. What didn't go well? Why?	
5. Are there any other issues you find important to mention?	
6. What have you learned about teaching listening from this observation?	

Adapted from the British Council CiSELT course assignment template.

Unit 3.2 Language Skills – Teaching Speaking

Завдання 2: Sequence of activities with the focus on speaking

Observe at least 3 lessons focusing on the sequence of speaking activities. In Table 1, note down what teachers and learners do, type of interaction, duration of activities and their purposes.

Summarise your observations in Table 2.

Table 1

Time	What the teacher does	What the learners do	Interaction	Purpose

Table 2

Observation summary

Observations	✓
1. Type of speaking:	
• spoken production	
• spoken interaction	
2. Learning strategies:	
• metacognitive	
• cognitive	
• social	
3. Tasks and activities used to facilitate spoken production and spoken interaction:	
structured output activities:	

• information gap	
• jigsaw	
communicative output activities	
• role play	
• simulation	
• discussion	
• storytelling	
• story completion	
Questions	
1. What problems in speaking did learners have?	
2. What were the ways of solving the problems?	
3. What ways of assessing learners' speaking skills and giving feedback did the teacher use?	
4. What ways of integrating listening and speaking skills were used (e.g. selection of tasks and activities)?	
5. What didn't go well? Why?	
6. Are there any other issues you find important to mention?	
6. What have you learned about teaching speaking from this observation?	

Adapted from the British Council CiSELT course assignment template.

Unit 3.3 Language Skills – Teaching Reading

Завдання 3: Sequence of activities with the focus on reading

Observe at least 3 lessons focusing on the sequence of reading activities. In Table 1, note down what teachers and learners do, type of interaction, duration of activities and their purposes.

Summarise your observations in Table 2.

Table 1

Time	What the teacher does	What the learners do	Interaction	Purpose

Table 2

Observation summary

Observations	✓
1. Purpose of reading:	
• intensive reading	
• extensive reading	
• skimming	
• scanning	
2. Approaches to reading	
• reading aloud	
• reading in chain	
• reading after the teacher	
• other	

Questions

1. What problems in reading did learners have?

2. What were the ways of solving the problems?

3. What ways of assessing learners' reading skills and giving feedback did the teacher use?

4. What ways of integrating listening, speaking and reading skills were used (e.g. selection of tasks and activities)?

5. What didn't go well? Why?

6. Are there any other issues you find important to mention?

6. What have you learned about teaching reading from this observation?

Adapted from the British Council CiSELT course assignment template.

Unit 3.4 Language Skills – Teaching Writing

Завдання 4: Sequence of activities with the focus on writing

Observe at least 3 lessons focusing on the sequence of writing activities. In Table 1, note down what teachers and learners do, type of interaction, duration of activities and their purposes.

Summarise your observations in Table 2.

Table 1

Time	What the teacher does	What the learners do	Interaction	Purpose

Table 2

Observation summary

Observations	✓
1. Approaches to writing:	
• process	
• product	
• both	
2. Strategies for developing writing skills	
• student motivation	

• instruction in writing processes and rules	
• writing practice	
• constructive feedback about students' writing	
Types of texts	
• postcards	
• invitations	
• CVs	
• personal letters	
• formal letters	
• e-mails	
• stories	
• reviews	
• articles	
• essays	
• recipes	
• reports	
Questions	
1. What problems in writing did learners have?	
2. What were the ways of solving the problems?	
3. What ways of assessing learners' writing skills and giving feedback did the teacher use?	
4. What ways of integrating listening, speaking, reading and writing skills were used (e.g. selection of tasks and activities)?	
5. What didn't go well? Why?	
6. Are there any other issues you find important to mention?	
6. What have you learned about teaching writing from this observation?	

Adapted from the British Council CiSELT course assignment template.

Units 3.1 – 3.4

Завдання 5: Integrating skills

1. Observe 2 or 3 lessons and note down how language skills are integrated in an activity or in a sequence of activities.

2. Interview the teacher (if she/he agrees) about the techniques she/he uses to integrate skills. Take notes.

3. Examine 2 or 3 units in a course book and decide whether language skills are integrated or not. Note down how skills are integrated if they are.

Observation summary

What have you learnt from this observation?

Module 4 Preparing to Teach 3
Unit 4.1 Planning Teaching

Завдання 6: Lesson planning

1. Before observation, ask the teacher to give you a copy of his/her lesson plan.
2. Observe a lesson to see how the lesson planning principles that you worked with in your methodology sessions are put into practice. Write a 100-word summary.

3. While observing the lesson, compare the actual lesson to the original plan. Make notes. Add lines if necessary.

Timing	The original plan	Timing	The actual lesson	Reasons for changes

4. Have a post-lesson discussion with the teacher about the changes she/he made to the original plan.

Observation summary

What have you learnt from this observation?

Unit 4.2 Working with Materials

Завдання 7. Lesson materials

Observe a lesson focussing on the materials used and how they are used. Tick (✓) the most appropriate answer. Add comments where necessary.

No	Question	Yes	To some extent	No	Comments
1.	Is the content appropriate to the group?				
2.	Does it promote intercultural understanding and awareness?				
3.	Is the material engaging?				
4.	Does it meet the abilities and needs of the group?				
5.	Does it promote a variety of learning skills and strategies?				
6.	Does it include opportunity for sharing or interacting?				
7.	Is the language suitable to the level and age of the group?				
8.	Is the amount of the material appropriate to the time allocated?				
9.	Are the tasks/instructions easy to follow?				
10.	Is it up to date and visually attractive?				
11.	Does the teacher change any of the procedures envisioned by the book?				
12.	Does the teacher adapt any texts in the book?				
13.	Does the teacher exploit the potential of the book to the full?				
14.	Does the teacher supplement the book with any other materials?				
15.	Are all the changes for the better?				

Error Correction/Awareness Raising Techniques

1. Clarification request	7. Gestures	13. Reformulation
2. Correction diary	8. Metalinguistic feedback	14. Underlining/highlighting
3. Correction slots	9. Mouthing	15. Using correction code
4. Dictogloss	10. Noting down errors	16. Using fingers
5. Elicitation	11. Recast (Echoing)	17. Visual reminders
6. Explicit correction	12. Recording	

Observation summary

<p>What have you learnt from this observation?</p>
--

Unit 4.4 Testing and Assessment

Завдання 9: Assessing learner progress

Observe several lessons and note down ways the teacher assesses learner progress. Add lines if necessary.

Evaluate the extent of appropriacy for particular learning contexts and the curriculum as well as the effectiveness of assessment.

Type and way of assessment	Extent					
	large		certain		limited	
	appropriacy	effectiveness	appropriacy	effectiveness	appropriacy	effectiveness

Observation summary

What have you learnt from this observation?

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Метою виконання індивідуальних завдань є надбання студентами під час практики у ролі помічника вчителя вмінь та навичок самостійного розв'язування виробничих, наукових або організаційних завдань.

Під час навчальної практики студенти мають виконати 6 індивідуальних завдань (по три в кожному семестрі), які покликані поглибити розуміння раніше вивченого на практичних заняттях навчального матеріалу. Окрім того, виконання індивідуальних завдань активізує діяльність студентів, розширює їх світогляд, підвищує ініціативу і робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Індивідуальні завдання надаються ментором (вчителем англійської мови). Студент може обирати самостійно 2-3 індивідуальні завдання, керуючись принципами автономного навчання. Зміст індивідуальних завдань конкретизується і уточнюється під час проходження практики керівниками від навчального підрозділу і бази практики, викладачем методики та ментором.

Матеріали, отримані студентом під час виконання індивідуальних завдань, можуть в подальшому бути використаними для виконання кваліфікаційної роботи, для підготовки доповідей, статей або для інших цілей за погодженням з кафедрою та базою практики.

Приклади індивідуальних завдань:

- план-конспект уроку з методичним забезпеченням;
- фрагмент уроку з коментарем і методичним забезпеченням;
- відео проведеного фрагмента уроку з коментарем;
- завдання/ серія завдань для учнів із методичним забезпеченням;

- допоміжний навчальний матеріал (схема, таблиця, рисунок, аудіо/відео тощо);
- рефлексія на свій фрагмент уроку;
- аналіз конспекта уроку студента-практиканта;
- аналіз уроку вчителя/студента-практиканта;
- аналіз фрагмента уроку студента-практиканта.

ЕКСКУРСІЇ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

На початку практики керівники практики від навчального підрозділу та бази практики спільно планують і проводять *ознайомлювальні екскурсії* з метою надбання студентами найбільш повної уяви про базу практики, її структуру, взаємодію її окремих підрозділів, діючу систему управління. Кількість годин, що відводяться на екскурсії для студентів, не повинна перевищувати шести годин на весь термін практики.

Для проведення екскурсій необхідно залучати найбільш кваліфікованих працівників і співробітників бази практики.

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Для успішного виконання завдань навчальної практики студентам рекомендується опрацювати таку основну навчальну літературу:

Harmer, J. (2007) *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Longman.

Richards, J. C. (2015) *Key Issues in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press

Ur, P. (2012) *A Course in English Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press. 2nd edition.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Практика є важливим компонентом професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя англійської мови. Навчальна практика на третьому курсі є другим етапом набуття студентами шкільного досвіду, зокрема в ролі помічника вчителя англійської мови. Студенти проходять практику без відриву від навчального процесу – 1 раз на тиждень (один повний день мінімум 4 аудиторні години) упродовж 5-6-го семестрів.

На початку практики студентам повинні бути дані чіткі і конкретні рекомендації про те, що і як вони повинні зробити для виконання програми з практики, а саме:

- вони мають знати в якому загальноосвітньому навчальному закладі проходитиме їхня практика, її тривалість і специфіку проведення
- хто буде їхніми керівниками практики від навчального підрозділу та бази практики
- вони мають бути ознайомлені зі змістом програми практики, формами та методами поточного та підсумкового контролю, критеріями оцінювання результатів практики
- студенти повинні бути забезпечені практичними та індивідуальними завданнями, формами для ведення спостереження за навчальним процесом та узагальнення набутого досвіду
- вони мають пройти інструктаж з питань охорони здоров'я та життя на місці проходження практики

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Хід виконання студентами програми навчальної практики здійснюється за допомогою поточного і підсумкового форм контролю. Методами поточного контролю є: щоденник з практики (ведеться на базі практики (див. Додаток В)); практичні завдання спостереження за навчальним процесом (виконуються на базі практики, а їх результати обговорюються у навчальному підрозділі); індивідуальні завдання помічника вчителя (виконуються на базі практики). Основним методом підсумкового контролю є підсумковий звіт з практики.

Поточний контроль виконання студентом програми навчальної практики (практичних завдань спостереження за навчальним процесом) здійснює викладач під час занять з методики навчання англійської мови впродовж 5-6 семестрів. Поточний контроль виконання студентом індивідуальних завдань помічника вчителя здійснює ментор (вчитель англійської мови). Контроль за веденням щоденника з практики здійснює керівник-методист бази практики та керівник-методист навчального підрозділу.

Підсумковий контроль виконання студентом програми навчальної практики здійснює керівник-методист з навчальної практики підрозділу.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Підсумковий звіт з практики повинен відповідати наступним вимогам:

- обсяг звіту – 2-3 сторінки А4
- мова звіту – англійська
- оформлення звіту – звіт повинен бути набраний на комп'ютері, Word.doc, Arial 12, міжрядковий інтервал 1,5; мати наскрізну нумерацію сторінок; аркуші звіту повинні бути зшиті.
- Основні розділи:
 - опис бази практики (опис повинен бути коротким, без дослівного переписування матеріалів баз практики – історії бази, технічних описів тощо)
 - опис роботи (повинен містити конкретну інформацію про роботу, особисто виконану студентом та отриманий ним досвід)
 - зібрані матеріали (портфоліо усіх практичних та індивідуальних завдань виконаних студентом)

Для узагальнення матеріалів, зібраних під час практики і підготовки звіту, студентам в кінці практики відводиться 5-7 днів. Звіт перевіряється і затверджується керівником практики від бази і навчального підрозділу.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Підсумкова оцінка з навчальної практики виставляється керівником практики навчального підрозділу за шкалою ECTS і враховується нарівні з іншими оцінками, які характеризують успішність студента.

Оцінка з практики складається з таких компонентів:

Компонент	Критерії оцінювання	Ваговий коефіцієнт (%)
1. Участь у запланованих заходах	Усі заходи відвідані (настановча нарада, інструктаж по техніці безпеки, спостереження уроків, проведення фрагментів уроків, ознайомлювальні екскурсії, нарада з підведення підсумків практики).	10
2. Виконання практичних завдань із спостереження за навчальним процесом	Усі практичні завдання виконані; завдання виконані з урахуванням змісту відповідного розділу навчальної програми курсу методики, в установлені терміни, студент брав активну участь в обговоренні отриманих результатів спостереження під час практичних занять.	20
3. Виконання індивідуальних завдань помічника вчителя	Усі індивідуальні завдання виконані; завдання виконані з урахуванням змісту відповідного розділу навчальної програми з англійської мови, в установлені терміни.	20
4. Робота помічником вчителя	Надано посильну допомогу вчителю англійської мови в організації та проведенні уроків; усі необхідні уроки сплановано; усі необхідні фрагменти уроків проведено.	30
5. Підсумковий звіт з практики	Звіт містить усі необхідні компоненти, належно оформлений, грамотно написаний, поданий в установлений термін, узагальнює зібрані матеріали та отриманий досвід.	20
Всього		100

Підсумки практики підводяться вкінці кожного семестру керівником практики навчального підрозділу на нараді з підведення підсумків навчальної практики.

З метою покращення організаційно-методичного забезпечення навчальної практики студенти подають керівнику практики навчального підрозділу відгук про практику (заповнений опитувальник (див. Додаток Г)).

ДОДАТКИ

Додаток А: Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта 03 Гуманітарні науки	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) 035 Філологія (Мова і література (англійська))	Рік підготовки	
Змістових модулів – 1		3-й	
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		5-6-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 0 год. самостійної роботи студента – 4 год	Освітній ступінь: Бакалавр	Лекції	
		год.	
		Практичні, семінарські	
		Самостійна робота	
		5 сем. – 32 год. 6 сем. – 34 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		24 год.	
		Вид контролю:	
5 сем – залік 6 сем – залік			

Додаток Б: Розклад навчальної практики (помічник учителя)*

для студентів 3-го курсу спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) / 035 Філологія (Мова і література (англійська))

5-й семестр 2017/2018 навчального року:

- 13.09 – настановна конференція (на базі підрозділу)
- 20.09 – ознайомлення з базою практики; проходження інструктажу з техніки безпеки
- з 27.09 по 13.12 щосередини (окрім осінніх канікул) – виконання завдань із спостереження за навчальним процесом та індивідуальних завдань
- 14.12–22.12 – підготовка звіту про навчальну практику
- 27.12 – конференція з підведення підсумків навчальної практики (на базі підрозділу).

Факультетський керівник-методист

Завідувач кафедри англійської філології

Декан факультету іноземних мов

доцент І.М. Романишин

професор Я.В. Бистров

доцент Я.Т. Билиця

*Зразок для 5-го семестру. Графік може коригуватися за необхідності.

Додаток Г: Відгук про практику

Teacher Assistantship Practice Feedback

Thank you very much for taking the time to give us your feedback on this Teacher Assistantship Practice (TAP). Remember – this is an anonymous questionnaire and your name will not be recorded or made known.

Please indicate (+) how far you agree or disagree with the following statements:

	strongly agree	agree	neither agree nor disagree	disagree	strongly disagree
The TAP suited my learning needs.					
The TAP was well organised.					
The university supervisor was available for me when I needed help.					
The university supervisor's support was on professional level.					
The feedback I received from the university supervisor was helpful.					
The methodology teacher's support was on professional level.					
The feedback I received from the methodology teacher was helpful.					
The school mentor was available for me when I needed help.					
The feedback I received from the school mentor was helpful.					
The school mentor's support was on professional level.					
I felt supported by other members of this TAP.					

2. How challenging did you find the Teacher Assistantship Practice?

too challenging	more challenging than I expected	just right	less challenging than I expected	not challenging enough

3. Overall, how satisfied were you with your experiences during the completion of this TAP?

very satisfied	satisfied	dissatisfied	very dissatisfied

4. What were the main strengths of the Teacher Assistantship Practice?

5. Please tell us **one** thing you would change about the Teacher Assistantship Practice?

6. How has your attitude to learning and teaching changed as a result of this TAP?

7. Please use this space to add any other comments you would like to make:

Додаток Д: Інструкція №1

З охорони праці і безпеки життєдіяльності студентів-практикантів та основні правила поведінки під час навчально-виховного процесу у приміщенні та на території навчального закладу-бази практики

I. Загальні положення

- 1.1. Інструкція з безпеки життєдіяльності та основні правила поведінки студентів під час проходження навчальної/ виробничої практики в навчальному закладі-базі практики та на його території поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу під час перебування в навчальному закладі та на його території.
- 1.2. Інструкцію розроблено відповідно до «Положення про організацію роботи з охорони праці» учасників навчально-виховного процесу, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 №563.
- 1.3. Всі учасники навчально-виховного процесу повинні знати основні правила поведінки в приміщенні і на території навчального закладу та правила поведінки і надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

Вимоги безпеки життєдіяльності та основні правила поведінки студентів-практикантів під час навчально-виховного процесу в приміщенні навчального закладу та на його території

- 2.1. Під час перебування в навчальному закладі та на його території чітко виконувати правила безпеки життєдіяльності: не бігати, не кричати, не влаштовувати метушливого, неконтрольованого руху та рухливих ігор, що можуть призвести до падіння та травмування.
- 2.2. Бути обережним у найбільш травмонебезпечних місцях – уважно та спокійно спускатися й підійматися сходами, перебувати й пересуватися у вузьких коридорах, бути обережним у туалетах, приміщенні гардеробу, де наявні травмонебезпечні гачки, не підходити до вікон, не перехилятися через перила на сходах, не стояти біля дверей кабінетів (їх можуть раптово відчинити) не чіпати скляні двері в коридорах не ховатися за ними – ці двері призначені для затримання проникнення диму й вогню у разі пожежі, вони найбільш травмонебезпечні.
- 2.3. Мати змінне взуття на низькому стійкому підборі. Студенткам категорично заборонено носити травмонебезпечне взуття на високих підборах, підборах-шпильках для попередження падіння та травмування. Обережно пересуватися щойно помитою або намастикованою підлогою, щоб не впасти та не травмуватися.
- 2.4. Не одягати на практику дорогих прикрас, мати короткий манікюр, щоб запобігти ушкодженям, втрат цінних речей. Якщо ви прийшли у школу з цінними речами (мобільний телефон, гаманець із грошима, прикраси тощо), то тримати їх слід постійно при собі, не передавати іншим і не залишати без нагляду.

2.5. Категорично заборонено користуватися мобільним телефоном під час уроків у кабінетах, коридорах, інших приміщеннях навчального закладу. Якщо вам потрібно зробити дзвінок – слід спуститися на перший поверх у вестибюль та здійснити його у зазначеному місці.

2.6. Категорично заборонено перебувати у навчальному закладі з колючо-ріжучими предметами (ножі, голки тощо). Якщо є потреба наявності ножиць, то користуватися ними слід обережно, попередньо прослухавши інструктаж із охорони праці і безпеки життєдіяльності.

2.7. Категорично заборонено кидати будь-які предмети з метою передачі іншим учасникам навчально-виховного процесу на сходах із метою попередження травм.

2.8. З метою попередження отруєнь кожен студент повинен мати, ідучи на практику, запас кип'яченої питної води.

2.9. Заборонено вживати зафарбовані напої (фанту, колу тощо), продукти швидкого харчування (чіпси, сухарики тощо) та жувальні гумки, щоб не бути поганим прикладом для учнів та з метою попередження ушкоджень шкільного майна, особистих речей учасників навчально-виховного процесу. Чітко дотримуватися санітарно-гігієнічних норм, мати засоби особистої гігієни, регулярно мити руки перед уживанням їжі, до й після відвідування туалетних кімнат.

2.10. До уроків, які проводяться в кабінетах підвищеної небезпеки – в майстернях, кабінетах інформатики, фізики, хімії, приступати тільки після прослуханого інструктажу та з його дозволу.

2.11. Уважно та спокійно користуватися виделками, скляним посудом та іншими приборами в їдальні, використовувати їх тільки за призначенням.

III. Вимоги безпеки життєдіяльності та основні правила поведінки студентів-практикантів під час проведення перерв та прогулянок упродовж навчального дня

3.1. Вимоги безпеки перед початком перерви та прогулянки:

3.1.1. Чітко визначити місце перебування класу на перерві.

3.1.2. Повторити з учнями правила безпеки життєдіяльності під час проведення перерви та прогулянки.

3.1.3. Виконувати всі розпорядження заступника директора з виховної роботи або наставника класу.

3.2. Вимоги безпеки під час проведення перерв і прогулянок упродовж навчально-виховного періоду в робочі дні, у вихідні та святкові дні

3.2.1. Під час перерви учні повинні перебувати біля вчителя, або вихователя.

3.2.2. Виконувати вимоги внутрішнього розпорядку та режиму навчального закладу.

3.3. Вимоги безпеки під час організації прогулянки учнів/ вихованців на території навчального закладу:

- слід дотримуватися правил безпеки та вимог режиму навчального закладу;
- мати обов'язкове взуття та одяг відповідно з погодними умовами;

- у разі снігових опадів, заборонені ігри в сніжки, катання на ковзанах і катках для запобігання падінь і травм;
- під час перебування на подвір'ї не можна бігати, штовхатися та влаштовувати безсистемний рух, не провокувати словами, жестами агресивну поведінку інших, яка може призвести до бійки;
- під час прогулянки учні повинні перебувати біля вчителя, або вихователя, не розмовляти з незнайомими людьми. У разі непередбачуваної ситуації учням слід відразу звернутися до вчителя, або вихователя і у жодному разі не підходити до тварин або незнайомих людей, не вступати з ними в контакт. Особисті речі, для попередження їх пропажі, залишати при собі, не передавати їх нікому – ні однокласникам, ні незнайомим людям.

3.4. Вимоги безпеки після закінчення перерв та прогулянки

3.4.1. Вишикувати учнів для остаточної перевірки їх наявності при поверненні з перерви та прогулянки.

3.4.2. Учні заборонено без дозволу вчителя або вихователя заходити до навчального кабінету, майстерні, спортивного залу або їдальні.

3.4.3. Під час навчальних занять у кабінетах підвищеного рівня небезпеки (інформатики, фізики, хімії, спортивного залу, майстернях) приступати до занять тільки після проведеного відповідного інструктажу. Не можна заходити й виходити з названих об'єктів без дозволу вчителя.

3.4.4. Під час навчальних занять учням слід чітко виконувати вказівки вчителя. Без дозволу не підходити до наочних посібників, а в спортивному залі і на спортивних майданчиках – до спортивного інвентаря. На території навчального закладу бути особливо обережним – рухатися повільно та спокійно, щоб не поранитися камінням, битим склом, не впасти у відкритий люк тощо. Учні заборонено йти із заняття самостійно, з будь-яких причин.

IV. Вимоги до безпеки життєдіяльності студентів-практикантів при проведенні масових заходів на базі навчального закладу (актовій та спортивній залах і вестибюлі, а також на території навчального закладу)

4.1. Вимоги безпеки життєдіяльності студентів-практикантів перед проведенням масових заходів з учнями на базі навчального закладу, а також на його території

4.1.1. Перед проведенням масових заходів на базі навчального закладу, а також його території у відповідному наказі слід визначити відповідальну особу, дату, час і місце проведення відповідних інструктажів та безпосередньо заходу.

4.1.2. Керівнику заходу, відповідно до наказу, вивчити правила безпеки учнів та план їх евакуації в разі надзвичайної ситуації.

4.1.3. Учасникам заходу слід чітко виконувати вказівки керівника заходу, вчителя/ вихователя або іншої відповідальної особи відповідно до наказу. Без їх дозволу не можна заходити або виходити з приміщення, у якому відбувається захід.

4.1.4. Керівнику заходу необхідно перевірити наявність засобів пожежогасіння, наявність аптечки, присутність медичного працівника, членів ДПД та наявність двох відкритих виходів, в тому числі одного аварійного.

4.2. Вимоги безпеки життєдіяльності та правила поведінки студентів-практикантів під час проведення масових заходів на базі навчального закладу, а також на його території

4.2.1. Під час проведення масових заходів у навчальному закладі слід перебувати у місці, зазначеному вчителем, наставником або керівником заходу.

4.2.2. Під час проведення масових заходів потрібно поводитися пристойно, уважно слухати промовців. Якщо проводяться розважальні конкурси або вікторина з залом, не зіскакувати з місця, а чекати запрошення на сцену.

4.2.3. Після закінчення масового заходу залишати своє місце й виходити із приміщення слід тільки за вказівкою вчителя, вихователя або керівника заходу, не створювати, при цьому натовпу і штовханину.

4.2.4. Заборонено вибігати з приміщення, штовхатися під час виходу з приміщення, в якому відбувався захід.

4.3. Вимоги безпеки життєдіяльності та правила поведінки студентів-практикантів після проведення масових заходів на базі навчального закладу, а також на його території

4.3.1. З дозволу вчителя, вихователя, або керівника заходу вийти з приміщення, де проходив масовий захід, та проінформувати вчителя, або вихователя групи про закінчення заходів і в подальшому діяти відповідно до їх вказівок.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. У разі виникнення аварійної ситуації під час проведення масового або спортивно-масового заходу слід негайно повідомити чергового вчителя, вихователя або посадову особу, яка зазначена у наказі.

5.2. Потрібно правильно оцінити ситуацію і діяти в руслі інструкції з порядку дій працівників і учнів на випадок аварійної ситуації та вимог цієї інструкції. Негайно залишити аварійно-небезпечне місце після виконання наступних дій:

5.2.1. У разі відключення електроенергії терміново повідомити про це вчителя, вихователя або керівника навчального закладу.

5.2.2. У разі аварії в системі водопостачання чи каналізації необхідно терміново повідомити про це вчителя, вихователя або керівника навчального закладу.

5.2.3. У разі виникнення пожежі (чи загоряння) необхідно повідомити про це вчителя, вихователя або керівника навчального закладу, які повинні евакуювати дітей з приміщення відповідно до плану евакуації і разом з іншими працівниками, за допомогою первинних засобів пожежогасіння, ізолювати джерело вогню, а при неможливості це зробити негайно повідомити пожежну охорону за телефоном 101.

5.2.4. У разі травмування працівника закладу або дитини (учня, вихованця) необхідно надати їм першу долікарську допомогу і якнайшвидше відправити потерпілого до медпункту школи або автомашиною швидкої медичної допомоги до медичного закладу та сповістити про це безпосереднього керівника навчального закладу та службу охорони.

Програма навчальної практики (помічник учителя)

Навчальне видання

для студентів 3-го курсу спеціальностей 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), 035 Філологія (Мова і література (англійська))

Розробник: Романишин І.М.

В авторській редакції

Комп'ютерний набір – І.М. Романишин